

Підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення за перше півріччя 2012 року

Система недержавного пенсійного забезпечення (далі – НПЗ) становить третій рівень пенсійної системи. Її розбудова здійснюється, починаючи з 2004 року після набрання чинності Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Основу такої системи складають недержавні пенсійні фонди.

Станом на 30.06.2012 в Державному реєстрі фінансових установ містилася інформація про 97 недержавних пенсійних фондів (далі – НПФ) та 39 адміністраторів НПФ.

Система недержавного пенсійного забезпечення протягом останніх років демонструє поступальний розвиток. Основні показники діяльності НПФ та темпи їх приросту наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка основних показників діяльності недержавних пенсійних фондів

Недержавні пенсійні фонди	2010	2010	I квартал 2012	II квартал 2012	Темпи приросту, %
					II кв. 2012/ I кв. 2012
Загальна кількість укладених пенсійних контрактів (тис. шт.)	69,7	75,0	74,6	64,0	-14,2
Кількість учасників за укладеними пенсійними контрактами (тис. осіб)	569,2	594,6	586,6	576,1	-1,8
Загальні активи НПФ (млн. грн.)	1 144,3	1 386,9	1 467,2	1 520,5	3,6
Пенсійні внески (млн. грн.), у т.ч.	925,4	1 102,0	1 151,3	1 197,1	3,9
- від фізичних осіб	40,7	50,6	53,0	53,8	1,5
- від юридичних осіб	884,6	1 051,2	1 098,1	1 143,0	4,1
- від фізичних осіб-підприємців	0,2	0,2	0,2	0,2	-
Пенсійні виплати (млн. грн.)	158,2	208,9	219,5	225,4	2,7
Кількість осіб, що отримали/отримують пенсійні виплати (тис. осіб)	47,8	63,1	65,3	62,7	-4,0
Сума інвестиційного доходу (млн. грн.)	433,0	559,9	513,0	525,3	2,4
Сума витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів (млн. грн.)	64,6	86,6	91,1	95,2	4,5

Станом на 30.06.2012 адміністраторами недержавних пенсійних фондів було укладено **64 009 пенсійних контрактів з 51 156 вкладниками**, з яких 2 404 вкладники, або 4,7%, – юридичні особи, на яких припадає

1 143,0 млн. грн. пенсійних внесків (95,5% від загального обсягу пенсійних внесків за системою НПЗ), а 48 752 вкладники, або 95,3%, – фізичні особи.

При цьому, порівняно з кінцем I кварталу 2012 року кількість контрактів з юридичними особами зменшилася на 12,8%, а з фізичними особами зросла на 1,9% (рис.1).

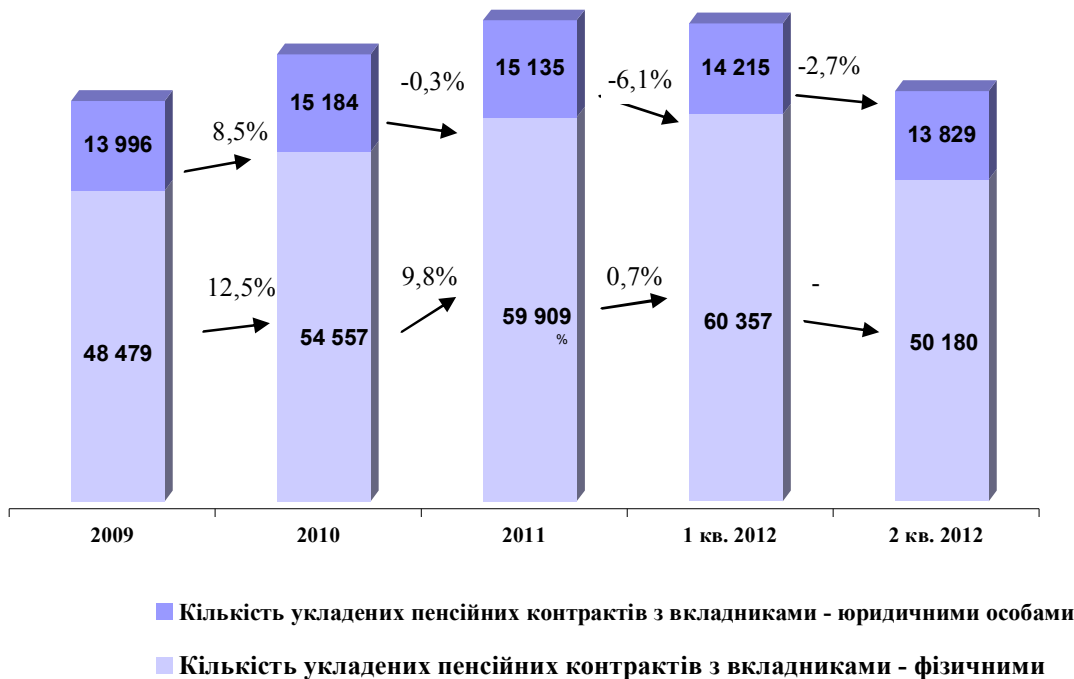

Рис.1. Динаміка кількості укладених пенсійних контрактів за 2009 – 2011 рр. та перше півріччя 2012 р.

Станом на 30.06.2012 кількість учасників НПФ відповідно до укладених контрактів становила **576,1 тис. осіб** (на кінець першого кварталу 2012 року – 586,6 тис. осіб) (рис. 2).

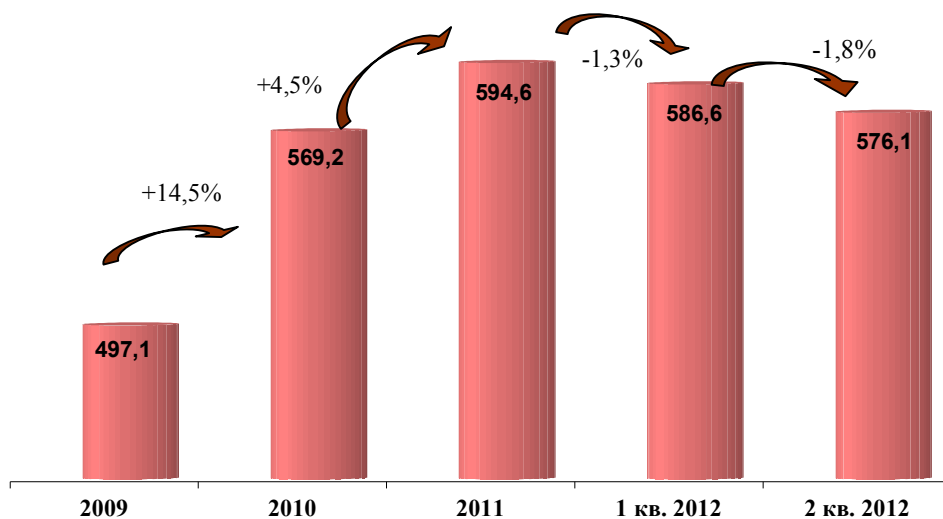

Рис. 2. Динаміка кількості учасників НПФ за 2009 – 2011 рр. та перше півріччя 2012 р. (тис. осіб)

Як видно з рисунка 2, починаючи з кінця 2011 року кількість учасників НПФ дещо знизилась.

Станом на 30.06.2012 серед учасників НПФ переважну більшість становили особи віком від 25 до 50 років, а саме 65,1%, та особи вікової групи від 50 до 60 років, що становила 23,1%.

Частка учасників НПФ вікової групи старше 60 років становить 6,4%, вікової групи до 25 років – 5,4% (рис. 3).

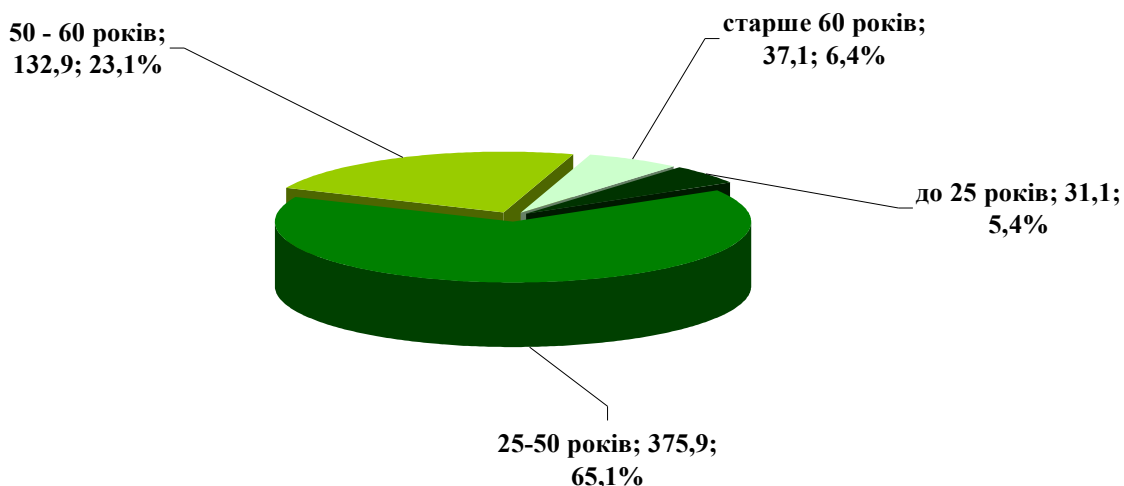

Рис.3. Розподіл учасників НПЗ за віковими групами (тис. осіб) станом на 30.06.2012

На рисунку 4 відображено кількість учасників НПФ (у розрізі вікових груп та за статевою ознакою).

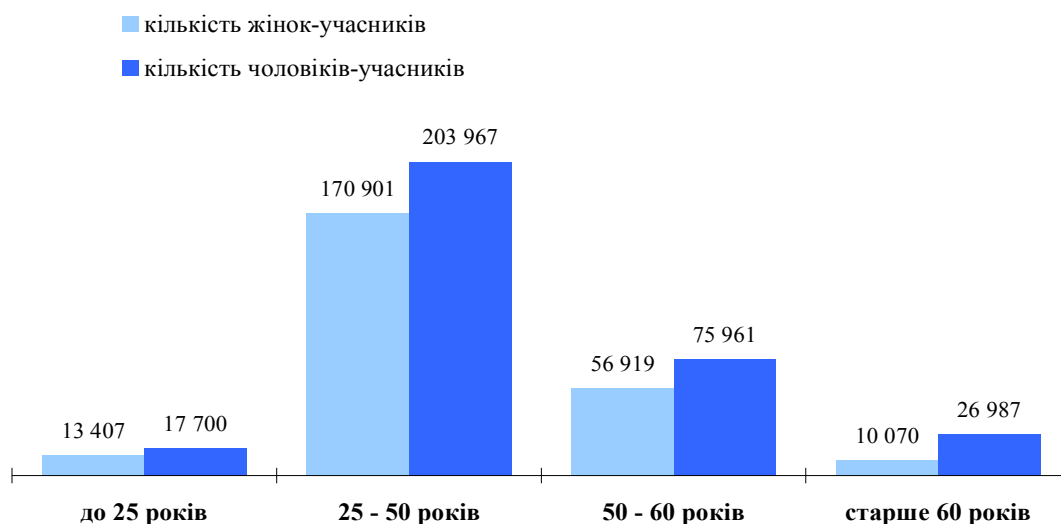

Рис.4. Кількість учасників за віковими групами та за статевою ознакою (тис. осіб) станом на 30.06.2012

Як видно з рисунка 4, серед учасників НПФ у розрізі вікових груп більшість становлять чоловіки. Причому у віковій групі старше 60 років їхня кількість перевищує кількість жінок більш ніж удвічі.

Пенсійні виплати (одноразові та на визначений строк) станом на 30.06.2012 становили **225,4 млн. грн.**, збільшившись протягом II кварталу 2012 року на 2,7% (рис.5).

Рис. 5. Пенсійні виплати станом на 30.06.2012

Сукупно недержавними пенсійними фондами станом на 30.06.2012 було здійснено пенсійних виплат (одноразово та на визначений строк) **62 728 учасникам**, тобто 10,9% учасників від їхньої загальної кількості отримали пенсійні виплати.

Одним із основних якісних показників, які характеризують систему НПЗ, є сплачені **пенсійні внески**.

Станом на 30.06.2012 сума **пенсійних внесків** становила **1 197,1 млн. грн.**, що на 3,9% більше, ніж на кінець I кварталу 2012 року (або на 45,8 млн. грн.).

Загальний обсяг активів, сформованих пенсійними фондами, станом на 30.06.2012 становить **1 520,5 млн. грн.** Усього за II квартал 2012 року активи недержавних пенсійних фондів зросли на 3,6% (або на 53,3 млн. грн.) (рис.6).

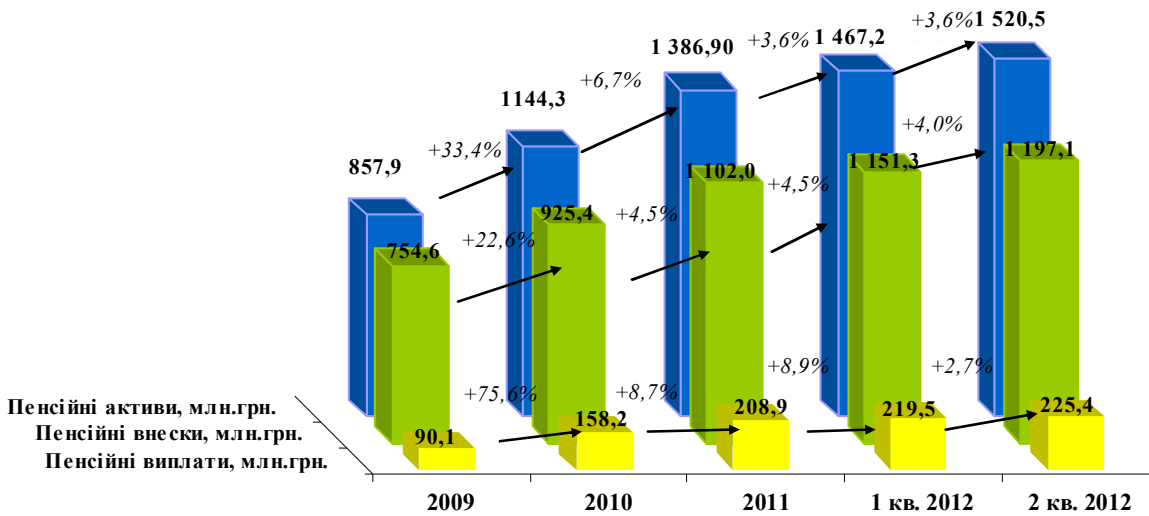

Рис.6. Динаміка основних показників системи НПЗ станом на 30.06.2012

Метою інвестування пенсійних активів є, насамперед, збереження пенсійних заощаджень громадян. Тому стратегія інвестування недержавних пенсійних фондів є більш консервативною, ніж у інших фінансових установ.

Загальна вартість **доходу, отриманого від інвестування пенсійних активів**, станом на 30.06.2012 становила **525,3 млн. грн.**, або 43,9% від суми залучених внесків.

За результатами II кварталу 2012 року переважними напрямками інвестування пенсійних активів є: депозити в банках (27,2% інвестованих активів), акції українських емітентів (17,1%), облігації підприємств - резидентів України (30,5%) та цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України (12,1%) (рис. 7).

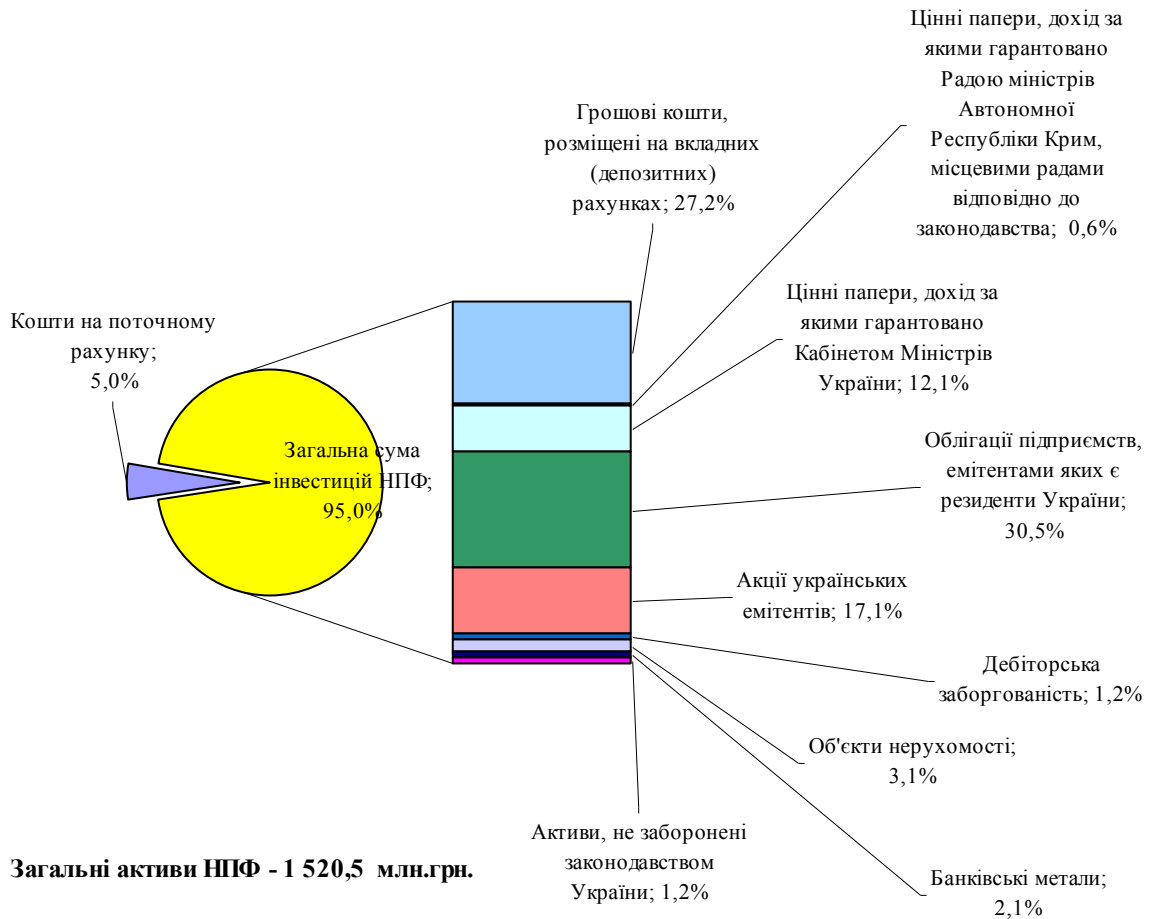

Рис.7. Структура інвестованих пенсійних активів станом на 30.06.2012 (млн. грн.)

У загальній структурі інвестиційного портфеля НПФ активи розподіляються таким чином:

- 413,9 млн. грн., або 27,2% загальної вартості активів НПФ, розміщено на банківських депозитах (станом на кінець I кварталу 2012 року – 28,2%);

- частка цінних паперів, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України, у консолідованому портфелі НПФ становила 183,9 млн. грн., та у відносному виразі дещо знизилась у порівнянні з I кварталом 2012 року: з 15,3% до 12,1%, відповідно;

- частка корпоративних облігацій у консолідованому портфелі становила 463,7 млн. грн., або 30,5% загальної вартості активів НПФ (станом на кінець I кварталу 2012 року – 25,4%);

- у порівнянні з I кварталом 2012 року в II кварталі 2012 року в консолідованому портфелі НПФ частка акцій українських емітентів істотно не змінилася - 17,7% та 17,1% відповідно (або 260,0 млн. грн.);

- частка активів, інвестованих у цінні папери, дохід за якими гарантовано Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими радами відповідно до законодавства в загальній вартості активів НПФ станом на 30.06.2012

становила 8,5 млн. грн., або 0,6% загальної вартості активів НПФ (0,6% - станом на кінець I кварталу 2012 року);

- частка активів, інвестованих у банківські метали істотно не змінилася в загальній вартості активів НПФ (з 2,0% станом на кінець I кварталу 2012 року до 2,1% станом на кінець II кварталу 2012 року), в інші активи, не заборонені законодавством України (з 1,4% станом на кінець першого кварталу 2012 року до 1,2% станом на кінець II кварталу 2012 року) та в об'єкти нерухомості (з 3,2% станом на кінець I кварталу 2012 року до 3,1% станом на кінець II кварталу 2012 року);

- обсяг коштів на поточному рахунку станом на кінець II кварталу 2012 року становив 75,7млн. грн., або 5,0 % у консолідованому портфелі НПФ (станом на кінець I кварталу 2012 року - 4,3 %).

Витрати, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів, станом на 30.06.2012 зросли на 4,5% і в цілому за час існування пенсійних фондів становили **95,2 млн. грн.** (станом на 31.03.2012 – 91,1 млн. грн.), або 6,3% від загальної суми активів НПФ (рис. 8, 9).

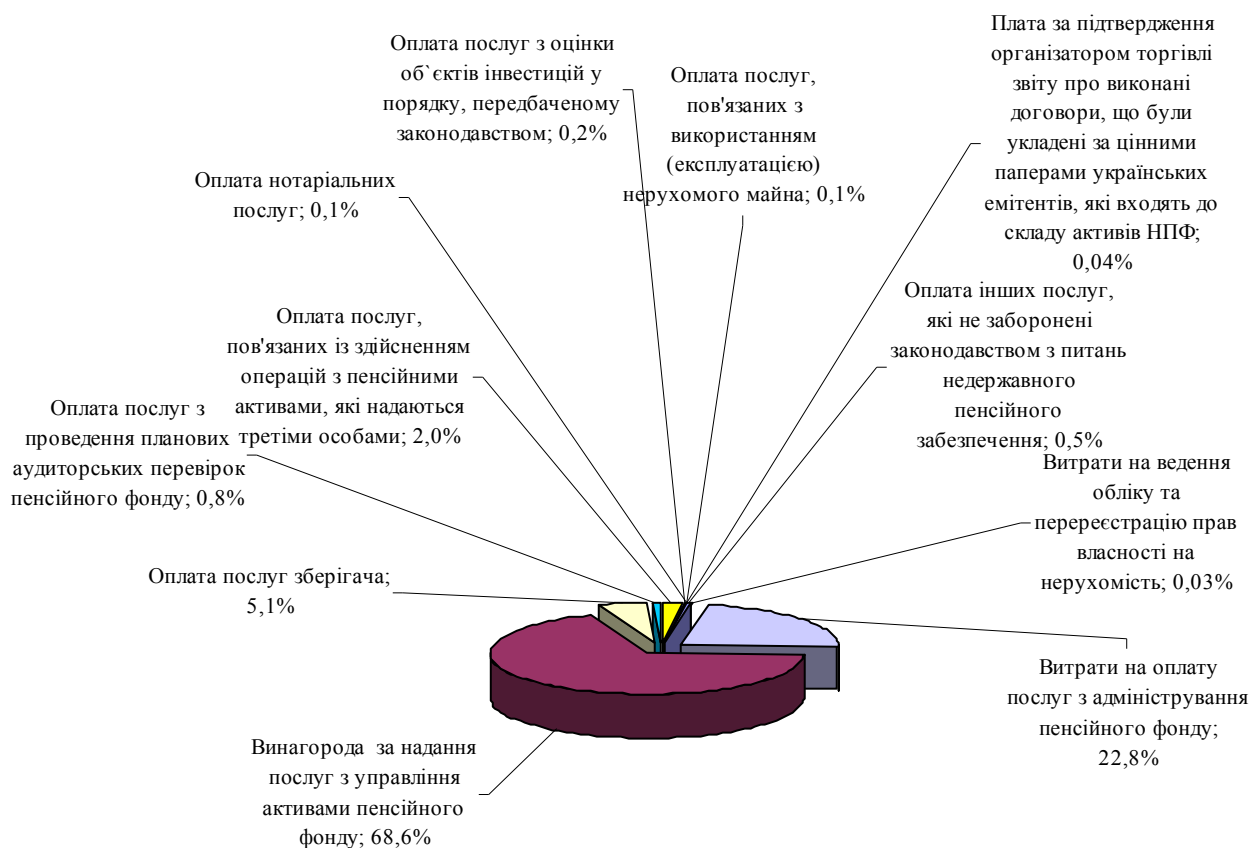

Рис.8. Структура витрат, відшкодованих за рахунок активів НПФ, станом на 31.03.2012 (тис. грн.)

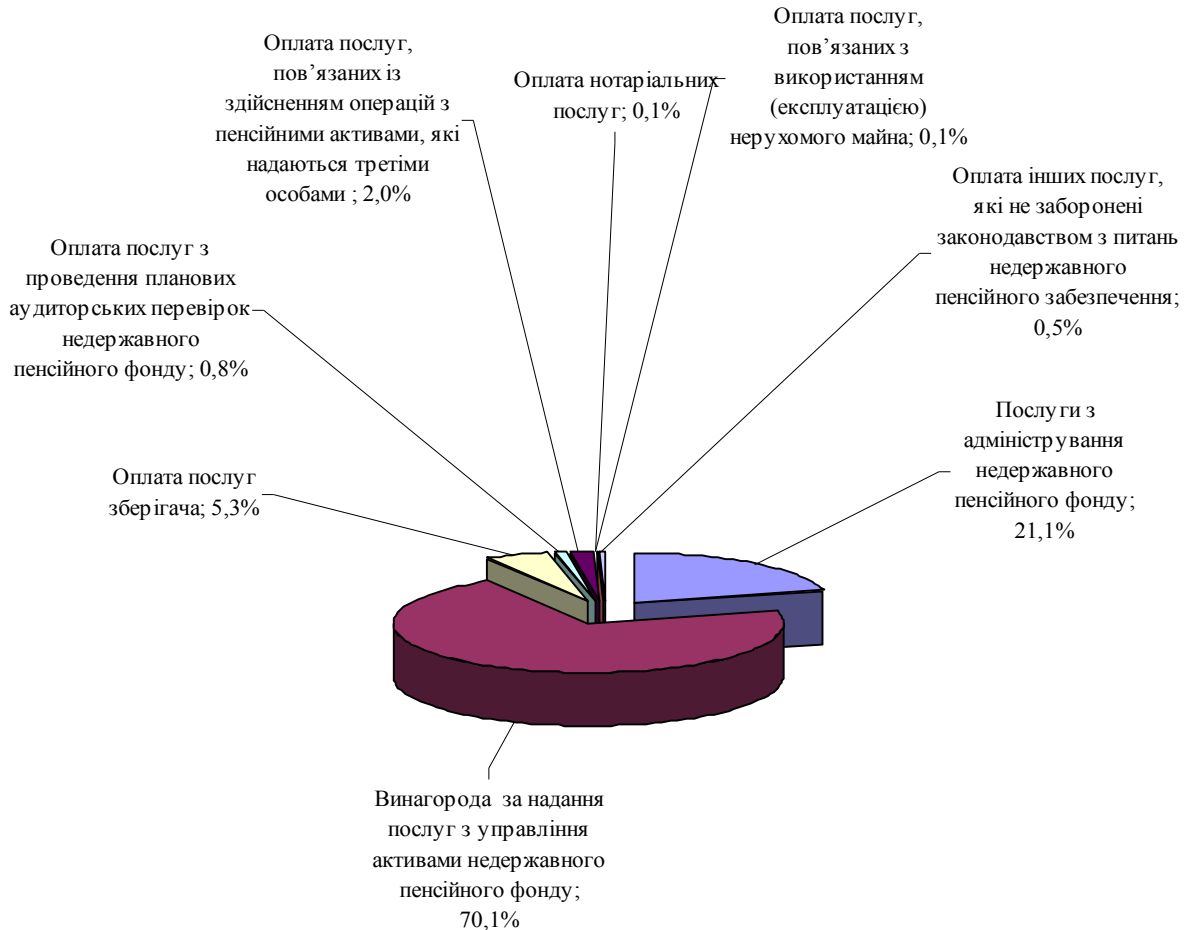

Рис.9. Структура витрат, відшкодованих за рахунок активів НПФ, станом на 30.06.2012 (тис. грн.)

Основна частина витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів, припадає на оплату послуг з управління активами пенсійного фонду – 66 753,4 тис. грн., або 70,1% від загальної суми витрат. Витрати на оплату послуг з адміністрування пенсійного фонду становлять 20 115,8 тис. грн., або 21,1% від загальної суми витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів. Оплата послуг зберігача, який здійснює відповідальне зберігання активів пенсійного фонду, – 5 052,5 тис. грн., або 5,3% від загальної суми витрат.